

## Hoe ga ik als gemeente aan de slag met rookvrije sport?

november 2024

Steeds meer gemeenten zijn op weg naar een Rookvrije Generatie en maken omgevingen, zoals sportterreinen, rookvrij. Uit onderzoek blijkt dat lokaal tabaksontmoedigingsbeleid het aantal rookvrije sportterreinen effectief kan verhogen.<sup>1</sup> Met een rookvrij sportterrein bescherm je kinderen tegen de verleiding om later zelf te gaan roken. Zien roken, doet roken. Rookvrije omgevingen helpen ook (ex-)rokers om niet in de verleiding te komen om te roken. Een rookvrije omgeving voorkomt meer roken en biedt iedereen een prettige, gezonde plek waarin gezond gedrag de norm is.

In het Nationaal Preventieakkoord is de ambitie vastgelegd dat in 2025 alle sportverenigingen en sportevenementen rookvrij zijn. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij het realiseren van deze ambitie. In dit document staan de verschillende rollen die de gemeente kan uitvoeren, met inspirerende voorbeelden uit de praktijk.

### Rollen en voorbeelden

#### Rolmodel

Geef als gemeente het goede voorbeeld ('practice what you preach'). Maak bijvoorbeeld de ingang van gemeentelijke gebouwen en plekken in de openbare ruimte rookvrij. En maak gemeentelijke sport- en speellocaties rookvrij en de sportevenementen die in de gemeente worden georganiseerd. Breng rookvrije materialen (bijvoorbeeld bordjes en stoeptegels) aan en zorg voor naleving. Laat medewerkers het goede voorbeeld geven door niet te roken bij sporthallen en onderhoudswerkzaamheden op locaties.

#### Enkele voorbeelden:

- [Gemeente Schagen](#) maakte alle speelplekken en openbaar toegankelijke sportvelden rookvrij, zoals voetbalveldjes, basketbalpleintjes, skatebanen en locaties met fitnessstoestellen.
- [Gemeente Nieuwegein](#) maakte samen met SportID alle eigen gemeentelijke sport- en speellocaties rookvrij.
- [Gemeente Utrecht](#) maakte de terreinen van de Utrechtse zwembaden rookvrij.
- [Verschillende gemeenten](#) hebben het Convenant Gezonde Sportevenementen getekend met afspraken over rookvrije evenementen.

#### Aanjager

Stimuleer organisaties zoals sportverenigingen (en zwembaden) proactief om rookvrij te worden. Roep op om mee te werken aan een Rookvrije Generatie en breng rookvrije initiatieven onder de aandacht. Deel goede voorbeelden en verbind partijen met elkaar. Organiseer bijvoorbeeld bijeenkomsten om organisaties te activeren. Of zet verenigingsadviseurs of buurtsportcoaches in om het onderwerp te bespreken en rookvrij op de agenda te zetten.

#### Enkele voorbeelden:

- [Gemeente Ridderkerk](#), Sportservice Ridderkerk en de sportverenigingen hebben samen een afspraak gemaakt om alle sportlocaties ook buiten rookvrij te maken.

<sup>1</sup> Garritsen H. et al. (2024). Impact of local tobacco control policies on the prevalence of smoke-free sports clubs. *Public Health*, 237, 270-275. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2024.10.025>

- [Gemeente Hellendoorn](#) maakte de ingangen van de gemeentelijke binnensportaccommodaties rookvrij. Vervolgens organiseerden zij een bijeenkomst voor sportverenigingen die de gemeentelijke buitensportaccommodaties gebruiken. Zij kwamen tot de gezamenlijke ambitie voor rookvrije sport in seizoen 2019-2020.

### Ondersteuner

Ondersteun organisaties door materiaal, informatie en/of de inzet van mensen beschikbaar te stellen. Stuur organisaties door naar [www.rookvrijegeneratie.nl/sport](http://www.rookvrijegeneratie.nl/sport) voor tips en informatie. Of zet bijvoorbeeld een verenigingsadviseur, JOGG-Teamfitcoach of een projectleider van de GGD in om sportlocaties te ondersteunen.

#### Enkele voorbeelden:

- [Gemeente Nijmegen](#) zet buurtsportcoaches in om verenigingen te ondersteunen.
- [Gemeente Amsterdam](#) biedt sportverenigingen de mogelijkheid een rookvrij stoeptegels aan te vragen en een pakket om het rookvrije terrein feestelijk te openen.

### Regelgever

Pas regelgeving aan zodat er meer rookvrije locaties ontstaan of het makkelijker wordt om rookvrij te worden. Mogelijkheden hiervoor zijn:

- het aanpassen van subsidievoorwaarden;
- het aanpassen van verhuurconstructies en vergunningen;
- het aanpassen van de algemene plaatselijke verordening (APV);
- het opnemen van rookvrije omgevingen in de omgevingsvisie.

#### Enkele voorbeelden:

- [Gemeente Den Haag](#) maakte alle sportparken rookvrij en paste daarvoor onder andere de huurovereenkomsten aan.
- [Gemeente Eindhoven](#) maakte alle gemeentelijke sportaccommodaties rookvrij en paste daarvoor de [voorwaarden](#) voor gebruik van de sportaccommodaties aan.
- [Gemeente Arnhem](#) heeft de spelregels aangepast zodat alle sportaccommodaties inclusief Cruyff Courts rookvrij zijn.
- Onder andere [gemeente Helmond](#), [gemeente Olst-Wijhe](#) en [Gemeente Nijmegen](#) verstrekken een subsidie om een rookvrije sportomgeving te stimuleren. De gemeente Nijmegen past daarnaast de subsidiebeschikking aan voor sportactiviteiten/evenementen en vraagt organisatoren hierin om hun activiteit/evenement zoveel mogelijk rookvrij te organiseren. In gesprekken met organisatoren van evenementen nemen zij het thema 'Rookvrije Generatie' mee.

### Meer informatie

- Neem contact op met de lokale GGD als je aan de slag gaat met het realiseren van rookvrije omgevingen. Kijk ook op [www.rookvrijegeneratie.nl/gemeenten](http://www.rookvrijegeneratie.nl/gemeenten) voor meer informatie en ondersteuning.
- Bekijk de factsheet '[Rookvrije sportverenigingen voor een Rookvrije Generatie](#)'. In deze factsheet staan belangrijke onderzoeksresultaten en tips uit jarenlang onderzoek.
- Verwijs sportverenigingen naar [www.rookvrijegeneratie.nl/sport](http://www.rookvrijegeneratie.nl/sport). Op deze website vinden verenigingen veel ondersteuning om op weg te gaan naar een rookvrij sportterrein. Zo is er een handig informatiepakket, de mogelijkheid tot een gratis adviesgesprek van een JOGG-Teamfit-coach en het aanvragen van rookvrij borden.